

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA

U ime Ministarstva za ljudska i manjinska prava, tj, ministra Suada Numanovića, odnosno novouspostavljenog Direktorata za odnose sa vjerskim zajednicama, dakle, u svoje lično ime, želim da pozdravim organizatore i uvažene učesnike i goste okruglog stola „*Sloboda vjeroispovjesti u Crnoj Gori*“.

Kao što je u pozivnom pismu organizatora ovog okruglog stola apostrofirano, nalazimo se u godini jubileja - 1700.godina od izdavanja Milanskog edikta, koji predstavlja ne samo pravni spomenik jedne epohe, već temeljnu vrijednost savremene Evrope. I savremena i tradicionalna Crna Gora ima valjan osnov da obilježi ovaj univerzalni datum, jer je na crnogorskom prostoru kultura zajedničkog života različitih naroda i vjera, uprkos svim izazovima, opstala do danas. To je razlog što mnoge evropske adrese Crnu Goru prepoznaju kao uspješan model multikulturalnosti na Balkanu.

U agendi Vlade Crne Gore, odnosno resornog Ministarstva predviđena je izrada i usvajanje novog Zakona o vjerskim zajednicama u ovoj kalendarskoj godini, s obzirom da važeći Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica iz 1977. godine je donijet u bivšem društveno – političkom sistemu. Stoga se pojavila objektivna potreba za izradom novog normativnog akta, tim prije , što je Crna Gora 2006. godine obnovila svoju nezavisnost. Upravo ta činjenica je jedna od glavnih smjernica u pogledu izrade novog zakona da bi se organizaciona struktura postojećih vjerskih zajednica usaglasila sa pravnim poretkom Crne Gore.

Treba znati da Crna Gora ima dovoljno kapaciteta za rješavanje ove materije, pogotovo ako uzmemo u obzir istorijska dokumenta iz doba Knjaževine, odnosno Kraljevine Crne Gore, kada je crnogorski suveren, neposredno po Berlinskom kongresu, stavio do znanja ondašnjoj međunarodnoj javnosti, ali i svim njegovim podanicima da „imaju da uživaju čestitu i neprepornu slobodu svoje vjeroispovjedi“. Te političke proklamacije našle su svoja normativna rješenja u Ustavu i zakonima Knjaževine, odnosno Kraljevine Crne Gore, što je sada predmet proučavanja istorijsko – pravne nauke.

Donošenje novog zakona o položaju vjerskih zajednica mora se bazirati na članu 14. Ustava Crne Gore, u kojem se navodi da su vjerske zajednice odvojene od države, tj. da su one ravnopravne i slobodne u vršenju vjerskih obreda i vjerskih poslova. Dakle, i novim zakonom će se zajamčiti ravnopravni položaj svim vjerskim zajednicama, pri čemu bilo koja od njih ne može imati posebne privilegije, jer su regulativni okviri u ovoj oblasti dokumenti Ujedinjenih nacija, OEBS-a, Savjeta Evrope, kao i sudska praksa suda u Strazburu. Kako se radi o fundamentalnim ljudskim pravima, u izradi novog zakona konkretno moraju biti inkorporirane odredbe Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i Evropska konvencija o osnovnim ljudskim pravima i slobodama, kako bi budući zakon bio harmonizovan sa pravom Evropske unije, pri čemu se mora voditi računa o specifičnostima crnogorskog društva i ustroja postojećih vjerskih zajednica, tj. istorijskog nasljeđa Crne Gore.

Sve aktivnosti koje kontinuirano sprovodi Vlada Crne Gore u dosadašnjem periodu u ovoj oblasti bile su na fonu punog uvažavanja i razumijevanja svih vjerskih zajednica. Iako nije došlo do donošenja novog ili inoviranja postojećeg Zakona o pravnom položaju vjerskih zajednica, treba napomenuti da su crnogorski državni organi, institucije, lokalna samouprava, državna preduzeća i druga javna tijela u proteklih dvije decenije dala ogromnu materijalnu pomoć u cilju obnove vjerskog života u Crnoj Gori, što se najbolje očituje u broju novopodignutih ili obnovljenih sakralnih i profanih građevina Pravoslavne i Katoličke crkve, kao i Islamske vjerske zajednice, čime su stvorene pretpostavke za obavljanje redovnih vjerskih dužnosti sveštenika i vjerskih službenika. Potvrdu navedenog imamo u evidentnom povećanju broja sveštenika i vjerskih službenika u posljednje dvije decenije. Takođe, Vlada Crne Gore je finansijski pomagala karitativni rad vjerskih zajednica, što je u osnovi i njihova redovna misija u svakom društvu. Iako u postojećem Ustavu Crne Gore ne postoji izričito ustavno određenje kojim se nalaže državi, odnosno Vladi Crne Gore da materijalno pomaže rad vjerskih zajednica, resorno Ministarstvo, a prethodno Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore je u granicama budžetskih mogućnosti u konkretnim slučajevima, tj. zahtjevima participirao u plaćanju 50 % doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje sveštenika i vjerskih službenika prema evidenciji vjerskih zajednica koje su dostavile spiskove službenika.

U ukupnom sagledavanju ove tematike ne treba izgubiti iz vida veliki broj posjeta visokih vjerskih dostojanstvenika Crnoj Gori, kao i uzvratne posjete crnogorskih državnika glavnim vjerskim centrima u svijetu, pri čemu su pojedini crnogorski zvaničnici od istih odlikovani za unaprijeđenje vjerske tolerancije, odnosno vjerskog života, što je svakako afirmisalo međunarodno – pravni položaj Crne Gore i istovremeno jačalo autoritet vjerskih zajednica.

I na normativnom planu, od obnove crnogorske nezavisnosti, imamo mjerljive rezultate, jer je izvršeno potpisivanje Temeljnog ugovora između Crne Gore i Svete Stolice, Ugovora o pitanjima od zajedničkog interesa sa Islamskom zajednicom u Crnoj Gori i Jevrejskom zajednicom u Crnoj Gori. Svakako da je u skoroj budućnosti projekcija Vlade Crne Gore da reguliše odnose sa pravoslavnom zajednicom u Crnoj Gori, s obzirom da je istorijska uloga Pravoslavne crkve od neupitnog značaja za sadašnjost i budućnost unutrašnjih odnosa i međureligijske kohezije u crnogorskom društvu.

Javnost mora biti upoznata sa činjenicom da novim Zakonom o položaju vjerskih zajednica je nemoguće regulisati sve odnose između države i vjerskih zajednica, tim prije, što su neki bitni odnosi u ovoj oblasti, poput svojinskih ovlaštenja, restitucije, školovanja, ekvivalencije diploma, spomeničke baštine, građevinskih dozvola, državljanstva sveštenika i vjerskih službenika i sl. u nadležnosti Ministarstva finansija, Ministarstva prosvjete, Ministarstva unutrašnjih poslova, Zavoda za zaštitu spomenika, lokalnih samouprava i drugih organa.

Imajući u vidu saopštene činjenice, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava pristupiti će formiranju radne grupe za izradu novog zakona shodno utvrđenoj dinamici, čiji članovi će biti referentni stručnjaci iz oblasti pravnih i humanističkih nauka. Svakako da će ovo Ministarstvo biti otvoreno za sve prijedloge nevladinog sektora, kao i pojedinaca, jer će se novim zakonom garantovati individualna i kolektivna prava svim vjernicima, odnosno vjerskim zajednicama. Dakle, Ministarstvo će imati puno razumijevanje i uvažavanje za stavove svih vjerskih zajednica, pod uslovom da se njima ne ugrožava građanski koncept Crne Gore, odnosno model sekularne države u Evropi.

Na kraju ovog obraćanja, želim u ime Ministarstva za ljudska i manjinska prava i u svoje lično ime da čestitam svom pravoslavnom sveštenstvu i vjernicima predstojeće Vaskršnje praznike.

26.04.2013. godine

Mr.sc. Ivan Jovović, pomoćnik ministra